34. HAFTA

Türk Dünyasının Ortak Kültürel Özellikleri

34

31 Mayıs - 4 Haziran 2027

ÖĞRENME ÇIKTISI · COĞ.10.7.1

Türk dünyasının ortak kültürel özellikleri hakkında analojik çıkarım yapabilme

Süreç bileşenleri

b) Türk kültürünün yayıldığı alanlardaki kültürel özellikleri tespit eder.

Bugünün yolu

34. HAFTA

1	2	3	4	5	6
Takvim, renkler, yönler	**Türk-İslam kültürü**	**Dil ve iletişim**	**Gelenekler ve kültürel miras**	**Türkiye, KKTC ve Türk dünyası**	**Afiş çalışması**
Konargöçer kültür · s. 209	s. 210-211	s. 211-212	s. 213-215	s. 216	Performans · s. 219-220

Ev kontrolü: çalışma kâğıdı 1-4

KONTROL · 2 dk

Madde	Kitaba göre
1	Altay Dağları merkez · doğuda Kingan Dağları · kuzeyde Sibirya Ormanları · güneyde Amu Derya Irmağı (Ceyhun), Hindikuş ve Altın dağları · batıda Ural Dağları ve Hazar Denizi
2	Anav — Aşkabat yakınları · Kelteminar — Aral Gölü çevresi · Afenosyeva — Altay ve Sayan dağları arası · Andranova — Tanrı Dağları ile Yayık Nehri arasındaki bozkırlar · Karasuk — Karasuk Irmağı çevresi · Tagar ve Taştık — Abakan bozkırları
3	Sakalar MÖ 8. yy (Karadeniz'in kuzeyi → Kafkasya, Anadolu) · Hunlar MS 4. yy (Hazar'ın kuzeyinden Karadeniz'in kuzeyi ve Doğu Avrupa) · Oğuzlar MS 10-13. yy (Hazar'ın güneyinden İran, Kafkasya, Mezopotamya, Anadolu)
4	kurgan: büyük mezar · balbal: kurgana dikilen taş · obo: taş yığını tepecik · tamga: boyun işareti · yuğ: yas töreni · kışlak / yaylak: kışın ılık / yazın serin, yüksek otlak

12 hayvanlı takvim ve Nevruz

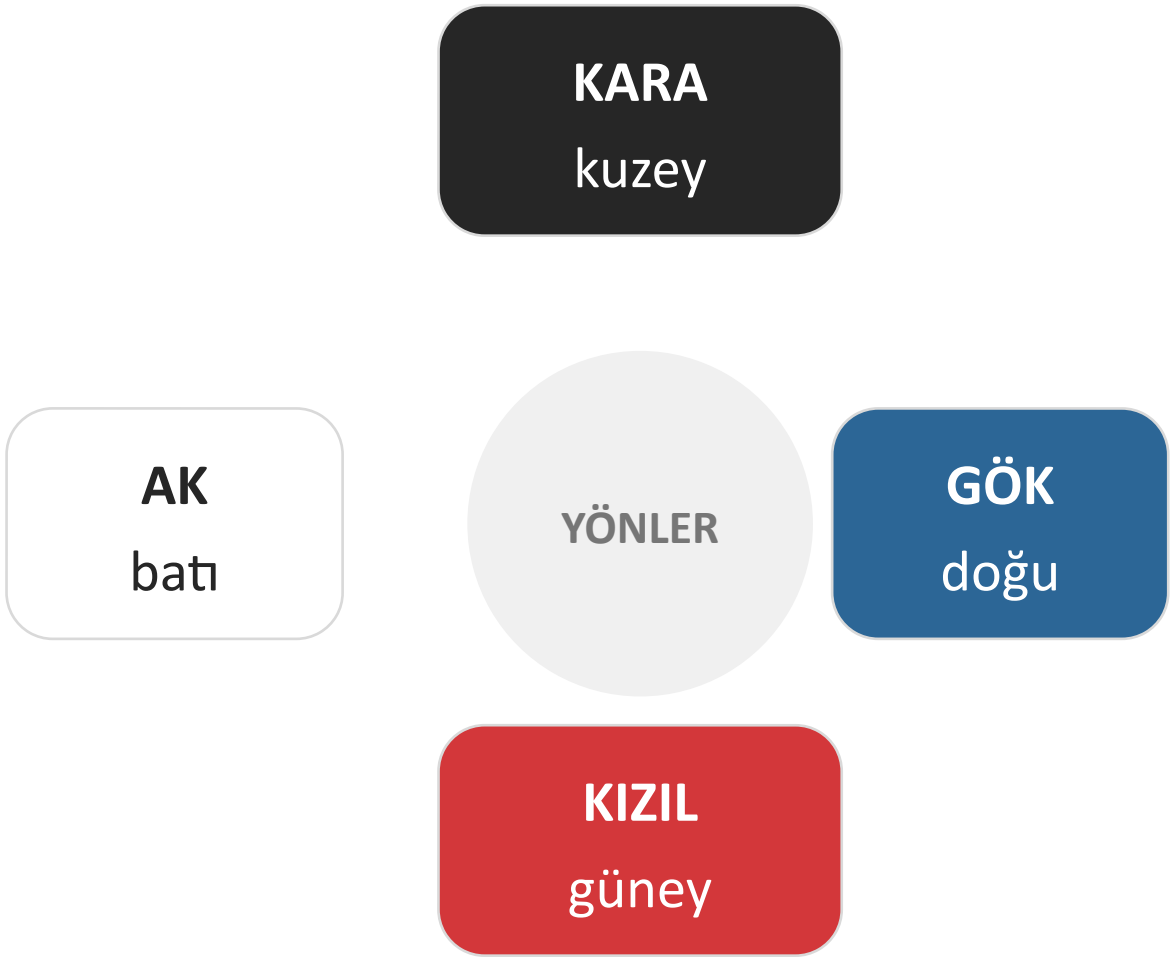
KONARGÖÇER

- Türklerde yaygın olarak her yılın bir hayvan adıyla anıldığı, 12 yıllık döngülerden oluşan bir takvim kullanılıyordu.
- İlkbaharın başladığı 21 Mart yılbaşı olarak kabul edilir ve bu güne Nevruz (Yeni Gün) adı verilirdi.
- Nevruz yani yeni yılın başlangıcı bayram olarak kabul edilip çeşitli eğlencelerle kutlanırdı.
- **Bu gelenek hâlâ devam etmektedir.**

Görsel 7.5: Nevruz Bayramı kutlamaları (Özbekistan)

Renkler yönleri gösterir

Yer adlarında

Türkler coğrafi unsurları adlandırırken de renkleri kullanmışlardır.

Aksu, Karadağ, Kızıl Deniz, Akdeniz, Karagöl gibi isimlerdeki renkler aslında o yerin konumunu belirtmektedir.

Örneğin Akdeniz batıdaki deniz anlamındadır.

Kuralı uygula: renk ve yön

İKİLİ · 2 dk

Kitaptaki renk-yön kuralına göre Kızıl Deniz ve Karadeniz adları hangi yönü anlatıyor olabilir? Bu adların verildiği yerin (Anadolu'nun) neresinde kaldıklarını haritada kontrol et.

Kuralı uygula: renk ve yön — Örnek cevap

CEVAP

Kitaptaki renk-yön kuralına göre Kızıl Deniz ve Karadeniz adları hangi yönü anlatıyor olabilir? Bu adların verildiği yerin (Anadolu'nun) neresinde kaldıklarını haritada kontrol et.

Örnek cevap

- Kızıl Deniz: kızıl = güney → güneydeki deniz (kitabın örnek listesinde).
- Karadeniz: kara = kuzey → kuzeydeki deniz (kitabın kuralına göre çıkarım).
- Haritada: Karadeniz Anadolu'nun kuzeyinde, Akdeniz batısında ve güneyinde, Kızıl Deniz güneydedir.

Bilgi Notu: Eski Türklerde evlenme gelenekleri

s. 209

Türk kültüründe evlenmek yeni bir ev kurmak, aile kurmak anlamına geliyordu.

arkuçı / savcı

Gençler evlenmek istediğinde arkuçı veya savcı adı verilen aracılar devreye girerdi.

kalıng

Bu söz kesme töreninde oğlan tarafı kız tarafına kalıng (başlık) adı verilen hediyeler verirdi.

çeyiz

Buna karşılık kız tarafı da kızın aile mirasından payına düşen mal kadar hediye hazırlar ve buna da çeyiz adı verilirdi.

gelin / küdegü / sağdıç

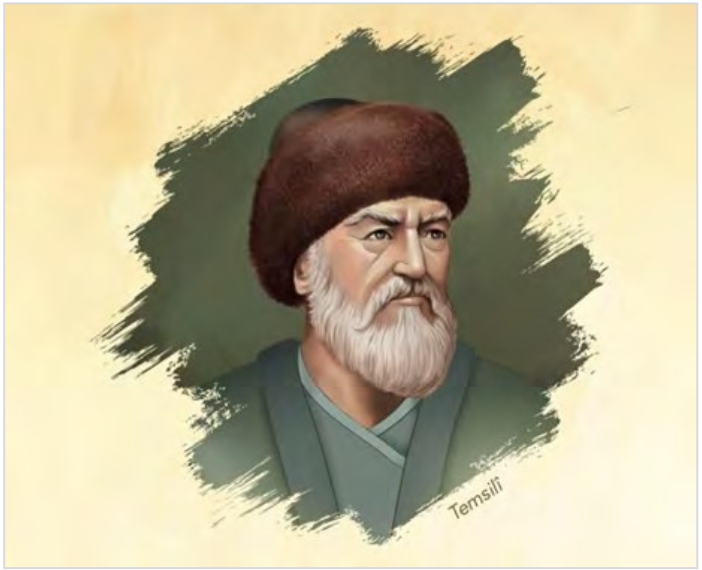
Evlenen kıza gelin, oğlana küdegü (güvey) denirdi. Düğün süresince güveyin yanında sağdıç adı verilen bir arkadaşı bulunurdu.

Komşularla etkileşim

Türkler, bu dönemde hâkimiyet altına aldıkları güney bölgelerindeki yerleşik ve tüccar bir kavim olan Soğudlar ile doğu bölgelerindeki konargöçer Moğollarla yakın etkileşim içinde olmuştur. Komşu ülkeler olan Çin, İran ve Bizans ile ticari, siyasi ve kültürel ilişki içinde bulunmuşlardır.

Türk-İslam kültürü: yerleşik hayata geçiş

- Türkler 9. yüzyıldan itibaren bir taraftan İslamiyet'i kabul etmeye başlarken diğer taraftan bozkır bölgelerinden iklimi daha ılıman olan ve tarım yapılabilen Turfan Havzası, Maveraünnehir, Afganistan, Horasan gibi bölgelere göç etmeye ve buralarda yavaş yavaş yerleşik hayata geçmeye başlamıştı.
- 12. yüzyıla gelindiğinde Türkistan ve Ortadoğu'daki Türklerin büyük kısmı İslamiyet'i kabul etmişti.
- Türkistan'da İslamiyet'in yayılmasında Pîr-i Türkistan olarak bilinen Hace (Hoca) Ahmet Yesevi başta olmak üzere Horasan erenlerinin büyük rolü olmuştur.
- Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencileri Anadolu'ya kadar gelip Türk-İslam kültürünün gelişmesine büyük katkı sağlamıştır.

Görsel 7.6: Hoca Ahmet Yesevi

Bilim, külliye ve Osmanlı mimarisi

Bilim ve sanatın merkezi

10-12. yüzyıllarda Türk devletleri Karahanlılar ve Selçukluların hâkim olduğu İslam dünyası bilim ve sanatın merkezi olmuştur.

Bilim insanları: İbni Sina, Biruni, Farabi, Ömer Hayyam, Cezeri

Külliye

Camiler, bünyesinde öğrencilerin eğitim gördüğü birimler ile yoksullara yardım yapılan imaretlerin de bulunduğu külliye adı verilen çok amaçlı yapılar hâline getirilmiştir.

Anadolu ve Balkanlar

Osmanlı Devleti döneminde Anadolu ve Balkanlar Türk-İslam kültürünün merkezi hâline gelmiştir. Şehirleri, kapalı çarşıları, kervansarayları, camileri, hanları, hamamları, köprüleri, vakıf ve imaretleriyle kendine has bir mimari tarzı olan büyük bir medeniyet ortaya çıkmıştır.

Görsel 7.7: Cuma Camisi ve külliyesi (İsfahan-İran)

Görsel 7.8: Osmanlı dönemi geleneksel Türk mimari örneği (Mostar-Bosna Hersek)

Denizcilik, el sanatları, ahilik, yörükler

TÜRK-İSLAM

Denizcilik

Türklerin 11. yüzyıldan itibaren Karadeniz, Akdeniz ve Ege kıyılarına yerleşmesiyle denizcilik gelişmiş, özellikle Osmanlı döneminde kurumsallaşmış ve Türkler denizcilikte söz sahibi milletlerden biri olmuştur.

El sanatları ve ahilik

Bu işlerle uğraşan esnaf ve zanaatkârlar kendi teşkilatlarını kurarak Türkiye Selçukluları döneminde Ahi Evran tarafından kurulmuş olan ahilik geleneğini devam ettirmişlerdir.

Osmanlı dönemindeki lonca teşkilatları ve günümüzdeki meslek odalarının ahilik kültürü ve teşkilatının devamı olduğu söylenebilir.

Yörük, yaylak-kışlak

Anadolu'da "yörük" olarak adlandırılan, konargöçer yaşayan ve hayvancılıkla uğraşan Türkler az da olsa hâlâ varlığını sürdürmektedir.

Yerleşik hayata geçip köyler kuran Türklerin bir kısmı hâlâ yaz aylarında yaylalara çıkmakta ve yaylak-kışlak geleneğini devam ettirmektedir.

Görsel 7.9: Geleneksel Türk el sanatlarından bakır işlemeciliği

Ahilik (sözlük)

Kökleri eski Türk törelerine dayanan ve Anadolu'da yüksek bir gelişim gösteren esnaf, zanaatçı, çiftçi vb. bütün çalışma kollarını içine alan ocak.

Hangi döneme ait?

İKİLİ · 3 dk

İkilinle her ögeyi konargöçer Türk kültürü ya da Türk-İslam kültürü diye sınıflandır; birine kitaptan gerekçe yaz.

Öge	Dönem	Öge	Dönem
Kurgan ve balbal		Obo	
Külliye		Ahilik geleneği	
Gök Tanrı (Kök Tengri) inancı		Araba üzerine kurulan göçer evler	
Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencilerinin Anadolu'ya gelmesi		Kervansaray, han, hamam, köprü	

Hangi döneme ait? — Örnek cevap

CEVAP

İkilinle her ögeyi konargöçer Türk kültürü ya da Türk-İslam kültürü diye sınıflandır; birine kitaptan gerekçe yaz.

Öge	Dönem	Öge	Dönem
Kurgan ve balbal	konargöçer	Obo	konargöçer
Külliye	Türk-İslam	Ahilik geleneği	Türk-İslam
Gök Tanrı (Kök Tengri) inancı	konargöçer	Araba üzerine kurulan göçer evler	konargöçer
Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencilerinin Anadolu'ya gelmesi	Türk-İslam	Kervansaray, han, hamam, köprü	Türk-İslam

Türk dünyasının ortak kültürel özellikleri

s. 211

Türk kültürünün ortak değerleri konargöçer Türk kültürünün değerleri ile İslam kültürünün değerlerinin yoğrulmasıyla ortaya çıkmıştır.

Türk-İslam kültürünün hoşgörüye dayalı felsefesi sayesinde farklı kültürlere sahip toplumlar yüzyıllarca barış içinde bir arada yaşamış ve bu toplumlar arasında kültürel etkileşim artmıştır.

1 · Dil ve ortak iletişim unsurları

Türkçe, yazıtlar, alfabeler · s. 212

2 · Gelenek ve görenekler

doğum, evlenme, cenaze, bayram, ant, spor · s. 213

3 · Kültürel miras

somut ve somut olmayan · s. 214-215

Türk dünyasında dil ve iletişim

Türk dünyasının en önemli ortak kültürel özelliği Türk dilidir.

- Kitaba göre Türkçe, birçok ülkede 300 milyona yakın insanın dilidir.
- Konargöçer Türk kültüründe daha çok sözlü edebiyat gelişmiştir. Kahramanlık destanları, hikâyeler, masallar, fıkralar, maniler ve atasözleri dilden dile nesilden nesile aktarılmıştır.
- Türkçe ilk yazılı metinler, Türkistan'da bulunan 7 ve 8. yüzyıla ait çeşitli yazıtlardır.
- 8. yüzyıl Göktürk döneminde dikilmiş Orhun Yazıtları o dönemden kalma en önemli yazılı kaynaklardır.

Görsel 7.10: Orhun Yazıtları, Kültigin Yazıtı (Moğolistan)

Alfabeler: farklılıktan ortak alfabeye

Konargöçer dönem

Konargöçer Türk kültürü döneminde Türkler genelde runik adı da verilen Türk alfabesini kullanırken Uygurlar Soğud alfabesinden dönüştürdükleri Uygur alfabesini kullanmışlardır.

İslamiyet'in kabulünden sonra

Bu dönemde İslam'ın da etkisiyle 20. yüzyıla kadar büyük oranda Arap alfabesi kullanılmıştır.

20. yüzyıl

1928'den sonra Türkiye ve 1983'te kurulan KKTC Latin alfabesini kullanırken Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan Sovyetler Birliği'ndeyken ve bağımsızlık sonrası ilk dönemlerinde Kiril alfabesi kullanmışlardır.

2024

2024 yılında Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde Latin alfabesi temelinde ortak bir Türk alfabesi oluşturulması çalışmaları yapılmış ve ortak alfabe kullanılması kararı alınmıştır.

Görsel 7.11: Türk Devletleri Teşkilatı tarafından kabul edilen ortak Türk alfabesi

Kitaba göre 2024 yılında Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde hangi alfabe temelinde ortak bir Türk alfabesi oluşturulması çalışmaları yapılmıştır?

A Kiril alfabesi

B Latin alfabesi

C Arap alfabesi

D Uygur alfabesi

E Runik Türk alfabesi

Kitaba göre 2024 yılında Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde hangi alfabe temelinde ortak bir Türk alfabesi oluşturulması çalışmaları yapılmıştır?

A Kiril alfabesi

B Latin alfabesi

C Arap alfabesi

D Uygur alfabesi

E Runik Türk alfabesi

Kitap s. 212: Latin alfabesi temelinde ortak bir Türk alfabesi oluşturulması çalışmaları yapılmış ve ortak alfabe kullanılması kararı alınmıştır. Amaç farklı alfabelerin yol açtığı iletişim sorunlarını ortadan kaldırmaktır.

Türk dünyasının ortak gelenek ve görenekleri

s. 213

Doğum

bebeğin tuzlanması, kırklanması, doğum hediyesi getirilmesi

Evlenme

Kız isteme, söz kesme, kına gecesi, düğün ve düğün sonrasıyla ilgili ritüeller

Cenaze

önemli şahsiyetler için yapılan büyük kurganların yerini türbeler almış, mezarlara taş dikme geleneği sürdürülmüş

Bayramlar

Nevruz Bayramı ile Anadolu ve Balkanlarda kutlanan Hıdırellez Bayramı; Ramazan ve Kurban Bayramı; bağımsız Türk devletlerinin kuruluş günleri

Ant

Ant içerek dostluğunu pekiştiren kişiler ise birbirini kan kardeşi olarak tanımlardı.

Spor ve eğlence

Avlanmak, at yarışı, okçuluk, cirit, güreş Türklerin ortak geleneksel sporlarıdır; Halay, zeybek, horon

Kurgandan türbeye, ant içmekten yemin törenine

ANALOJİ

Görsel 7.12: Hoca Ahmet Yesevi Türbesi (Türkistan-Kazakistan)

Görsel 7.13: Geleneksel yağlı güreş müsabakaları

Eski Türklerin kurgan ve ant geleneklerinin bugün hangi geleneklerde sürdüğü söylenebilir? İkilinle iki benzerlik yaz.

Kurgandan türbeye — Örnek cevap

CEVAP

Eski Türklerin kurgan ve ant geleneklerinin bugün hangi geleneklerde sürdüğü söylenebilir?

Örnek cevap

- Kurgan → türbe: önemli şahsiyetler için yapılan büyük kurganların yerini türbeler almıştır; türbeler sürekli ziyaret edilir, mezarlara taş dikme geleneği sürmektedir (atalara saygı).
- Ant içme → yemin töreni: kitaba göre günümüzde önemli işlere başlanırken yapılan yemin törenleri eski ant içme geleneğinin devamıdır (karşılıklı güven).

Benzerlik: ihtiyaç aynı kalmış (ataya saygı, güven), biçim değişmiştir.

Kültürel miras nedir?

KAVRAM

kültürel miras

Bir toplumun hâlihazırda muhafaza ettiği, kendinden önceki kuşaklar (ataları) tarafından oluşturulmuş somut veya somut olmayan varlık ve olguların tümüne kültürel miras adı verilir.

SOMUT (maddi)

- bina, anıt, yazıt, kitap, sanat eserleri, el işleri; bir kısım tabiat varlıkları

SOMUT OLMAYAN

- folklor, gelenek-görenek, masal-söylence

Görsel 7.14: İshak Paşa Sarayı (Doğubeyazıt-Ağrı)

Türk dünyasının kültürel mirası: örnekler

s. 214

Somut: yazıt, kurgan, türbe, anıt mezar

- Orhun Yazıtları
- Kazakistan'daki Saka (İskit) dönemine ait Esik Kurganları ile Hoca Ahmet Yesevi Türbesi
- Hindistan'da Babürler dönemine ait Tac Mahal
- Türkiye'deki Anıtkabir

Somut: camiler ve mimari yapılar

- Bibi Hanım Camii (Semerkant-Özbekistan), Cuma Camii (İsfahan-İran), Selimiye Camii (Edirne-Türkiye)
- Menûçihr Camii (Kars-Türkiye)
- saraylar, hanlar, kervansaraylar, hamamlar, köprüler, çeşmeler

Somut olmayan

- Oğuz Kağan, Ergenekon, Türeyiş ve Şu destanları; Dede Korkut Hikâyeleri ile Nasreddin Hoca fıkrası anlatma geleneği
- Mevlevi Sema Töreni, Bektaşi Semah ritüeli
- çinicilik, ebru sanatı, minyatür sanatı, hat sanatı
- Yassı ekmek, keşkek, mesir macunu, aşure; Türk kahvesi ve çay ikramı
- Karagöz ve meddahlık; âşıklık

Uygulama: somut mu, somut olmayan mı?

İKİLİ · 8 dk

Ebru sanatı

III. Ahmet Çeşmesi (İstanbul)

Dede Korkut Hikâyeleri

Mevlevi sema töreni

Çanakkale Şehitler Abidesi

Türk kahvesi ve lokum

1. Görsellerdeki kültürel miras unsurlarının hangileri somut, hangileri somut olmayan kültürel mirastır?

Uygulama: somut mu, somut olmayan mı? — Örnek cevap

CEVAP

Ebru sanatı → somut olmayan

III. Ahmet Çeşmesi (İstanbul) → somut

Dede Korkut Hikâyeleri → somut olmayan

Mevlevi sema töreni → somut olmayan

Çanakkale Şehitler Abidesi → somut

Türk kahvesi ve lokum → somut olmayan

1. Görsellerdeki kültürel miras unsurlarının hangileri somut, hangileri somut olmayan kültürel mirastır?

Uygulama 2. soru

İKİLİ

2. Yaşadığınız yerden Türk kültürüne ait somut ve somut olmayan kültürel mirasa ait örnekler veriniz.

Uygulama 2. soru — Örnek cevap

CEVAP

2. Yaşadığınız yerden Türk kültürüne ait somut ve somut olmayan kültürel mirasa ait örnekler veriniz.

Örnek cevap

- Somut: İstanbul'da III. Ahmet Çeşmesi (s. 215); camiler, çeşmeler, hanlar, köprüler gibi yapılar (s. 214) — yaşadığın yerden bir yapının adını yaz.
- Somut olmayan: Türk kahvesi ve çay ikram edilerek sohbet edilmesi, ebru, hat, Karagöz, âşıklık, Nasreddin Hoca fıkrası anlatma, aşure yapımı ve dağıtımı (s. 214).

İyi cevap: her türden en az bir örnek ve 'neden somut / somut olmayan' gerekçesi.

Türkiye, KKTC ve Türk dünyası arasındaki ilişkiler

Türk dünyası aynı dili konuşan, aynı soydan gelen, tarih boyunca ortak mücadelelerde bulunmuş halklardan oluşmuştur.

Anavatan

Türkiye dünyadaki bütün Türkler için âdeta bir anavatan niteliği kazanırken tüm İslam âlemi için her zaman güvenilen, koruyan ve yardım eden bir ülke konumuna gelmiştir.

Tanıyan ilk ülke

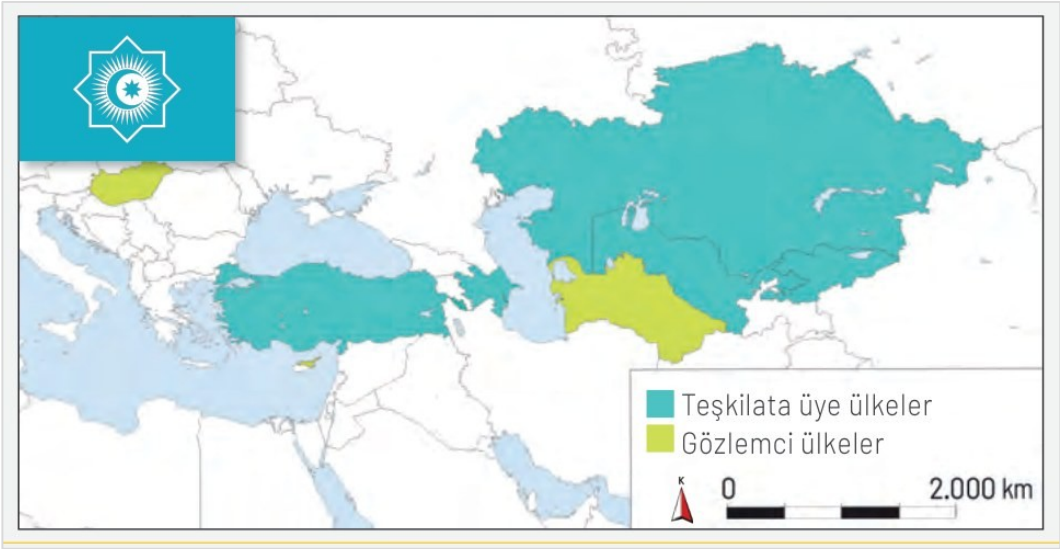
Bu nedenle Türkiye 1983'te kurulan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni, 1990 sonrası bağımsızlığını kazanan Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Azerbaycan'ı resmî olarak tanıyan ilk ülke olmuştur.

Destek

Türkiye Cumhuriyeti bir taraftan TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı), Yunus Emre Enstitüsü gibi kuruluşlar aracılığıyla Türk dünyasının birçok bölgesindeki çeşitli ekonomik, sosyal ve kültürel projelere destek verirken diğer taraftan afetler ve olağanüstü durumlar hâlinde Kızılay aracılığıyla yardımlar yapmaktadır.

Bilgi Notu: Türk Devletleri Teşkilatı

	Kitaba göre
Kuruluş	2009 (eski adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi-Türk Konseyi)
Kurucu üyeler	Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye
Tam üye	Özbekistan (Ekim 2019)
Gözlemci	Macaristan (2018), Türkmenistan (2021), KKTC (2023)

Amaçlarından bazıları: bilim, teknoloji, eğitim ve kültür alanlarında etkileşimin genişletilmesi; kapsamlı ve dengeli bir ekonomik büyüme, sosyal ve kültürel gelişimin amaçlanması.

TÜRKSOY ve Türk Devletleri Teşkilatı

İKİLİ · 2 dk

TÜRKSOY (s. 203) ile Türk Devletleri Teşkilatını (s. 216) kuruluş yılı ve çalışma alanı bakımından karşılaştır. İkisinin ortak amacı ne olabilir?

TÜRKSOY ve Türk Devletleri Teşkilatı — Örnek cevap

CEVAP

TÜRKSOY (s. 203) ile Türk Devletleri Teşkilatını (s. 216) kuruluş yılı ve çalışma alanı bakımından karşılaştır. İkisinin ortak amacı ne olabilir?

Örnek cevap

- TÜRKSOY: 1993'te kuruldu; kültür alanında çalışır, her yıl bir şehri Türk Dünyası Kültür Başkenti seçer.
- Türk Devletleri Teşkilatı: 2009'da kuruldu; ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi alanlarda kapsamlı iş birliğini artırmayı amaçlar.

Ortak amaç: ortak tarih, dil ve kültüre dayanarak Türk dünyasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmek.

Bilgimizi Yoklayalım

YOKLAMA 4

Kitaba göre aşağıdaki ülkelerden hangisi Türk Devletleri Teşkilatında gözlemci statüsü kazanmıştır?

A Özbekistan

B Azerbaycan

C Macaristan

D Kırgızistan

E Kazakistan

Bilgimizi Yoklayalım — Cevap

YOKLAMA 4

Kitaba göre aşağıdaki ülkelerden hangisi Türk Devletleri Teşkilatında gözlemci statüsü kazanmıştır?

A Özbekistan

B Azerbaycan

C **Macaristan**

D Kırgızistan

E Kazakistan

Kitap s. 216: Macaristan 2018'de, Türkmenistan 2021'de, KKTC 2023'te gözlemci statüsü kazanmıştır. Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan kurucu üye, Özbekistan Ekim 2019'dan beri tam üyedir.

Performans çalışması: Afiş Hazırlama

PERFORMANS

Sizlerden Türk dünyasının somut ve somut olmayan kültürel miras ögelerinin tanınması, tanıtılması, korunması ve geliştirilmesine yönelik afiş hazırlamanız ve hazırladığınız afişleri okulunuzda sergilemeniz beklenmektedir.

Hazırlık 1	Öğretmen rehberliğinde heterojen gruplar oluşturunuz.
Hazırlık 2	Çalışmanızın amacını belirleyiniz.
Hazırlık 3	Çalışmanıza yönelik bilgi ve görseller toplayınız. Kaynak: okul kütüphanesi, EBA, kitabımız.

35. haftada sınıfta

Topladığınız bilgi ve görselleri düzenleyiniz. → çıkarım → Yaptığınız çıkarımları da içine alan bir afiş hazırlayınız.

Sergi

Hazırladığınız afişi okulunuzda sergileyiniz. (okul yönetiminin onayıyla)

Beceri

Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), İletişim, Sosyal Farkındalık

Afiş nasıl puanlanacak?

ÖLÇÜTLER

Ölçüt	Başlangıç	Kabul edilebilir	İyi	Çok iyi
Amaç belirleme (20)	5	10	15	20
Bilgi ve görsel toplama (20)	5	10	15	20
Bilgi ve görselleri düzenleme (20)	5	10	15	20
Sonuç çıkarma (20)	5	10	15	20
Sunum (20)	5	10	15	20

Toplam 100 puan · öz değerlendirme formu (s. 221) ile · afiş 35. haftada

Grubumuzun amacı

8 GRUP

Hazırlığın 2. maddesi: grubunla hangi kültürel miras ögesini seçeceğinize ve afişin amacına karar verin. Amacı bir cümleyle yazın.

Grubumuzun amacı — Örnek cevap

CEVAP

Hazırlığın 2. maddesi: grubunla hangi kültürel miras ögesini seçeceğinize ve afişin amacına karar verin. Amacı bir cümleyle yazın.

Örnek cevap

- “Mevlevi sema törenini tanıtmak ve somut olmayan kültürel miras olarak korunmasının önemini anlatmak.”
- “Orhun Yazıtlarının Türk dilinin en önemli yazılı kaynaklarından biri olduğunu tanıtmak.”

İyi amaç: tek bir miras ögesi, kimin için (okul arkadaşları), ne yapılacak (tanıtma, koruma, geliştirme).

Çıkış Kartı

ÇIKIŞ KARTI

Çıkmadan önce kâğıdına yaz:

1. Türk dünyasının en önemli ortak kültürel özelliği nedir? Kitaptan bir kanıt yaz.

2. Somut ve somut olmayan kültürel mirasa birer örnek yaz.

3. Afiş çalışmasında grubunun seçtiği miras ögesi ve amacı nedir?

Bu hafta evde

BU HAFTA EVDE

- Çalışma kâğıdı Bölüm 2'nin 5-8. maddelerini çöz (konargöçer / Türk-İslam, renkler ve yönler, somut / somut olmayan miras, doğru-yanlış).
- Grubunla s. 219'un hazırlığı: amacı yaz, bilgi ve görsel topla (okul kütüphanesi, EBA, kitabımız).
- Çıktı ve satın alma gerekmez; afiş 35. haftada sınıfta okulun kâğıdıyla hazırlanır.
- 35. haftaya hazırlık: s. 217-221'i oku.

Kaynaklar ve Haklar

KAYNAKÇA

Ders kitabı. Coğrafya 10. Sınıf Ders Kitabı (Ortaöğretim), 2026-2027 baskısı. **Yazarlar:** Alper Soyatlar, Bülent Akça, Mehmet Ekici, Yıldıray Türkmen. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları No 10141 · Ders Kitapları Dizisi No 2174 · ISBN 978-975-11-8921-9. Slaytlardaki “Kitap s. …” etiketleri bu baskının sayfalarıdır.

Öğretim programı ve etkinlikler. Coğrafya dersi öğretim programı (2026 nüshası): Talim ve Terbiye Kurulunun 23.05.2024 tarihli ve 20 sayılı kararıyla kabul edilen, 13.05.2026 tarihli ve 53 sayılı kararıyla güncellenen program.

Haklar ve lisans. Ders kitabından alınan metin, soru ve görsellerin hakları Millî Eğitim Bakanlığına aittir; eğitim ve öğretim amacıyla, kaynak gösterilerek alıntılanmıştır (5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu md. 34). Sunumun tasarımı, ders akışı, etkinlik kurgusu, örnek cevaplar ve öğretmen notları okulapp.org'un özgün katkısıdır; yalnız bu katkılar CC BY 4.0 lisansıyla paylaşılır. Resmî bir Bakanlık materyali değildir.